

Dubbelt spel

 Alkoholindustrin strävar efter att utöva inflytande både över enskilda länders alkoholpolitik och övergripande internationella beslut som fattas på EU-nivå, av WHO och av världshandelsorganisationen WTO. Genom lobbying söker man freda de egna produkterna mot restriktioner och kläffingriga politiker.

LOBBYVERKSAMHETEN SKER IBLAND i det fördolda. Ett relativt färskt exempel är spelet bakom Storbritanniens oförändrat höga promillegräns för rattfylleri; 0,8 promille trots att EU rekommenderar 0,5.

Kort efter Blairs tillträde 1998 föreslog labouregeringen att promillegränsen skulle sänkas till EU-nivå. Men inget hände och i mars 2002 drog regeringen plötsligt tillbaka propositionen. Det brittiska överhuset tillsatte då en kommitté som konstaterade att departementets beslut låg helt i linje med alkoholindustrins vilja. Detta trots att en rad andra samhällsinstanser velat sänka promillegränsen, till exempel polisen, det brittiska läkarsällskapet, automobilklubben, ideella organisationer, transportforskningsinstitut och även parlamentets rådgivande kommitté för transportsäkerhetsfrågor. Det framkom också att beslutet föregåtts av att trafiksäkerhetsministern haft flera möten med den så kallade Portmangruppen, en av alkoholindustrins lobbyorganisationer, som starkt motsatte sig sänkta promillegränser.

PARALLELLT MED SPELET i det fördolda sker en mer öppen lobbyverksamhet. De så kallade social aspect-organisationerna, varav Portmangruppen är en, har bildats av företag inom alkoholbranschen för att hantera alkoholfrågan på den offentliga arenan. Deras främsta strävan

är att framstå som socialt ansvarstagande och de kräver tillträde till möten och församlingar där alkoholpolitik diskuteras och beslutas. En ny sådan arena är det EU-forum för alkohol och hälsa som ingår som en del av EU:s alkoholstrategi. Där är både företrädare för folkhälsofrågor och alkoholindustri representerade.

Om alkoholindustrin verkligen hör hemma i en församling som ska bidra till utformningen av en alkoholpolitik som syftar till minskade alkoholskador, kan diskuteras. Men eftersom man inom EU är angelägen om att besluten om möjligt ska vila på stabil forskningsmässig grund, lär alkoholindustrin få problem. Forskningen visar nämligen entydigt att alkoholskatter och begränsad tillgänglighet är de preventiva åtgärder som har störst effekt när det gäller att minska alkoholskadorna. De åtgärder som alkoholindustrin alltid för fram; utbildning och information samt frivilliga regleringar från branschens sida, det vill säga åtgärder som inte hotar de egna produkterna, visar få eller inga effekter. ■

Staffan Hasselgren

Källa

Robin Room, Advancing industry interest in alcohol policy: the double game, NAT, Nordic Studies on Alcohol and Drugs (vol 23) nr 6, 2006.